

Forfalskninger eller modifikationer!

Axel Bolvig
profesor

Politiken bringer 11. Juni et stort opsat indslag om det russiske kunstmarked. 'Malerier af mindre kendte vestlige kunstnere ændres lidt hist og pist, signaturen forfalskes – og de sælges derefter videre til millionpriser som russiske mesterværker'.

Selvfølgelig er det svindel at sætte en anden kunstners signatur under et hvilket som helst billede og sælge det som dennes værk. Men hvad nu hvis det er 'forfalskerens' navn som sættes under maleriet? Er det graden af ændringer, 'forfalskerens' kunstneriske status, formålet med 'forfalskningen' som bestemmer om der overhovedet er tale om en forfalskning? Der er gennem historien tale om utallige former for genbrug af kunstværker.

Lad mig blot nævne enkelte danske eksempler. Et udbredt kalkmalet motiv i den tidlige middelalder var det såkaldte Majestas Domini, dvs. Gud i al sin herlighed. Det blev ofte og især i Skåne senere ændret lidt 'hist og pist' således, at det kom til at fremstå som en fremstilling af Den treenige Gud. 1548 lod den lokale herremand Sulsted kirke forsyne med kalkmalerier. Nogle årtier senere lod sønnen dragterne på de mange malede skikkelser forny i overensstemmelse med modens udvikling og langt senere førte konservatorerne dragterne tilbage til deres oprindelige udseende.

Christian II (1513-23) lod bekoste en malet altertavle, hvor han sammen med dronning Elisabeth knæler foran en dommedagsfremstilling. Da tavlen blev malet var kongen skægløs og havde pagehår. Som bekendt for de fleste anlagde kongen fuldskæg og han promenerede med en flot baret på hovedet. Følgelig blev hans portræt ændret.

Esrom klostrets sidste katolske abbed finansierede en stor altertavle, hvor han selv knælede ved korsets fod. Hundrede år efter Reformationen forandrede man abbeden til et luthersk præst ved at give ham en paryk, som skjulte tonsuren, samt en tidssvarende præstedragt. I 1700-tallet lavede man en 'forfalskning' i Holstebro. Altertavlens hovedmotiv var Jomfru Maria på sit dødsleje og det var jo ikke så godt så længe efter Reformationen. Hun blev forsynet med fuldskæg og motivet forestillede nu patriarken Jakob. Adskillige gravmonumenter og epitafier er blevet ændret ud fra mange forskellige motiver. Ekstra personer er blevet føjet til familiegalleriet på mange epitafier efterhånden som den længst levende fik sig en ny ægtefælle, der jo også gerne skulle med i opstillingen. En borgmesterfrue i Tønder fik sin hovedpåklædning på et epitafium moderniseret. Gamle udsmykkede gravsten blev opkøbt og de oprindelige navne blev erstattet med nye navne. Jens Juel og Vibeke Lunge har i Ål kirke ladet male våbener for deres slægter Juel, Glob, Lunge og Rosenkranz. Men som gravsten valgte adelsparret at genanvende en sten, der var lavet for en borgmester i Køge.

Fra vores egen nære fortid kan man pege på Asger Jorns ændringer, 'modifikationer', af glarmestermalerier. Han bearbejdede i sin stil idylliske motiver, der ikke adskiller sig fra dem, den russiske kunstmafia ændrer lidt på. Jorn satte sit eget navn på sine 'forfalskninger', mens russerne sætter anerkendte hjemlige kunstners signatur på deres forandrede skovstykker. Det er bare ærgerligt for de nyrige russere, som blot køber

signaturen og ikke kunsten. Russerne skulle lade kunstnere af Jorns format bearbejde idyllerne.